

**ІНФОРМАЦІЙНІ
МАТЕРІАЛИ ДО ДНЯ**

ДЕРЖАВНОГО ПРАПОРА

УКРАЇНИ

ДЕРЖГЕОКАДАСТР

ДЕРЕГУЛЯЦІЯ • ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ • ДЕТІНІЗАЦІЯ

23 серпня щорічно, починаючи з 2004 року, в Україні вшановують один з трьох ключових державних символів – синьо-жовтий стяг. Це також національний символ. Символ нашої української ідентичності. Символ боротьби за волю.

Синьо-жовте поєднання утвердилося як українські національні кольори під час європейської «Весни народів» у 19 столітті. Але загалом ця символіка з нами зі значно давніших часів. Поєднання блакитного тла та жовтого малюнку зустрічається в символіці українських населених пунктів, починаючи з часів Русі. Козаки використовували синє тло та малювали жовті хрести, небесні світила та зброю на полкових і сотенних знаменах.

Під час хвилі європейських революцій 1848 року, названої «Весна народів», синьо-жовтий стяг утвердився вже як прапор українського народу. Тоді, у червні 1848-го, таке знамено вперше підняли над ратушею у Львові. На Наддніпрянщину, яка була в складі Російської імперії, синьо-жовтий прапор як символ української національної боротьби прийшов після подій революції 1905–1907 років, в 1917-му він став офіційним стягом української державності. Під синьо-жовтими прапорами відбувалися маніфестації українців. З ними українські воїни 100 років тому вирушали в бій. У квітні 1918-го синьо-жовті прапори підняли над кораблями Чорноморського флоту у Севастополі.

Навіть в радянській Україні були спроби піднести національний прапор – 1 травня 1966 року над будинком Київського інституту народного господарства у Києві (нині Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана) замість червоного прапора зранку височів синьо-жовтий. Це зробили студент Георгій Москаленко та робітник Віктор Кукса.

22 січня 1973-го в Чорткові на Тернопільщині Володимир Мармус із вісьмома товаришами вивісив 4 національні прапори. 26 квітня 1989-го у Львові під українським прапором відбувся мітинг пам'яті жертв Чорнобильської трагедії, а 22 травня того ж року – Шевченківське свято в Києві. 23 березня 1990 року він з'явився над Тернопільською міськрадою; 3 квітня – над Львівською ратушею; 24 липня – урочисто піднятий над Київською міською радою.

4 вересня 1991 року національний синьо-жовтий прапор замайорів над Верховною Радою України. А за кілька місяців, 28 січня 1992-го, ВРУ офіційно затвердила його Державним Прапором України.

Відтоді український прапор піднімали над Еверестом. Він майорів на зустріч антарктичним вітрам на станції «Академік Вернадський». Літав у космос з Леонідом Каденюком. Вертолітним ронделем на фюзеляжі пролітав над смарагдовими джунглями Конго в складі миротворчої місії. Піднімався на п'єдестал разом з олімпійськими чемпіонами, починаючи з 1996 року. Стрічками майорів на куртках і рюкзаках протестувальників під час Революції гідності. Нескорено йшов на зустріч солоним вітрам та російським окупантам на тральщику «Черкаси» в Криму.

Сьогодні прапор – з нашими військовими на їхніх плечових шевронах, у рюкзаках та на позиціях. Вони бережно підписують його своїми позивними побратимам на пам'ять. Він майорить над вільними і звільненими містами України. А українці на окупованих територіях чекають, коли він знову з гордістю розвіватиметься у їхніх містах, селищах та селах.

Державний герб України, або малий Державний Герб України – офіційний символ держави Україна у вигляді золотого тризуба на синьому щиті. Він є давнім символом, його найдревніше зображення, віднайдене археологами, датується X століттям.

У давній Русі тризуб був родовим знаком князівського роду Рюриковичів. Його численні зображення віднайдені на тогочасних монетах (срібляниках і златниках), печатках, посуді, надгробках, цеглі, актових печатках, персях-печатках, злитках-гривнах, зброї, спорядженні, товарних пломбах. Особливо багато артефактів – за період князювання Володимира Святославовича (на київському престолі приблизно від 980 року). Тому тризуб і вважається знаком князя Володимира Великого.

В українському діловодстві тризуб уперше зустрічається на печатці Генерального Секретаріату. Нею скріплювались урядові документи. Із проголошенням Української Народної Республіки в листопаді 1917 року питання державного герба набуло особливої актуальності. Центральна Рада створила спеціальну підготовчу комісію, що об'єднала істориків, юристів, гербознавців і художників. Її очолив Михайло Грушевський. Комісія розглянула кілька проектів, але обрала тризуб.

Після проголошення 22 січня самостійності України, Центральна Рада 25 лютого на засіданні Малої Ради офіційно затвердила тризуб гербом Української Народної Республіки. За часів Української Держави тризуб залишився в геральдичному вжитку. В офіційних описах кредитових білетів цей знак іменувався українським гербом. Його використовував Уряд УНР на еміграції та різні політичні організації. В тому числі на емблемі Організації українських націоналістів був тризуб із мечем на місці середнього зуба. Тризуб містився в символіці і мельниківської, і бандерівської гілок ОУН.

Символіка державності позначилася і в Українській повстанській армії: на елементах одягу, передусім головних уборах – мазепинках, петлюрівках, а також ременях.

В СРСР тризуб був заборонений. Для комуністичного режиму він лишався ознакою націоналізму. У 1960–1980 роках КГБ неодноразово займається справами про використання націоналістичної символіки.

Після відновлення незалежності України 24 серпня 1991 року тризуб як малий державний герб затверджений 19 лютого 1992-го Постановою Верховної Ради України (разом із доданими зображеннями).

Державним Гімном України є пісня “Ще не вмерла Україна” на слова Павла Чубинського і музику Михайла Вербицького. Цей твір став популярним в українському русі задовго до подій Української революції 1917–1921 років. Її, разом із “Заповітом” Тараса Шевченка, виконували як національний гімн на українських зібраннях.

Символічно, що автором “Ще не вмерла Україна” був наддніпрянець, а музику написав галичанин. На Галичині вірш і став піснею-гімном. Це підкреслює соборність українських земель.

Із початком Української революції гімн “Ще не вмерла Україна” набув особливої популярності. Його виконували на урочистих засіданнях і під час прийняття доленосних рішень (наприклад, проголошення незалежності Української Народної Республіки).

Після здобуття Україною незалежності, Верховна Рада України 15 січня 1992 року прийняла “Музичну редакцію” пісні “Ще не вмерла Україна”.

6 березня 2003 року парламент ухвалив Закон “Про Державний Гімн України”, у якому затвердив Державним Гімном пісню “Ще не вмерла України і слава, і воля” зі зміненою першою строфою. Тож Стаття 20 Конституції України набула завершеного вигляду. Національний Гімн на музику Михайла Вербицького отримав слова, віднині затверджені законом.